

WWF Denmark
Svanevej 12
2400 Copenhagen NV
Denmark

Tel. +45 35363635
wwf@wwf.dk
www.wwf.dk

for a living planet

Pituffimmi titaniumisiorfissap inunnut avatangiisinullu sunniutissaanik nassuiaasiornermi suliassat pillugit tusarniaanermut akissut

Aatsitassanut aqutsisoqarfimmut, Postboks 930, 3900 Nuuk

[mlsa\(5\)nanog.gl](mailto:mlsa(5)nanog.gl) (med kopi til [isiin\(5\)nanog.gl](mailto:isiin(5)nanog.gl) og [eamra\(5\)nanog.gl](mailto:eamra(5)nanog.gl))

15. maj 2017

Pituffimmi titaniumisiorfissap inuiaqatigiinnut avatangiisinullu sunniutissaanik nalliiinermi suliassanik paasisaqarnissamut oqaaseqarfigininnissamullu periarfissinneqarnerminut Pinngortitamik Illersuinermut Aningaasaateqarfik WWF qujavoq.

Aatsitassarsiorfinerit pillugit siumoortumik tusarniaasoqartarnera pitsaasutut isigaarput tamatumuunakkut aatsitassarsiorfissap qanitaaniittut siusinaartumik ilisimasaqalernissaannut periarfissinneqartarmata aammalu akuersissummik tunineqarsimasut paaalersinnatik sunik misissuisariaqarnerannik siunnersuuteqarnissaminnut periarfissinneqartarmata. Uagutsinnulli tusarniaaffigineqartunut paasisutissat tusarniaassutigineqartut misissuiffigisassanik naatsumik nassuiaataanaanerat missingersuutaanaanerallu ilungersunakuluppoq. Misissueqqaarnerit avatangiisillu allanngortinneqartigatik qanoq issusiinik akuersissummik tunineqarsimasumit misissuiffigineqareersimasut saqqummiunneqareersimagaluarpata tusarniaanermi tunngavissarissaarnerulluta peqataasinnaassagaluarpugut. Piiiaffissami suut ajornartorsiutaasinnaanersut massakkorpiaq tunngavissaqarluta eqqoriaannarsinnaavavut. Sioqqat titaniummitallit sananeqaatinik ajoqusiinnaasunik sunik imaqarnerisut paasisutissani takuneqarsinnaanngilarluunniit.

Titaniumisiorfissaq aatsitassarsiorfittut annikitsuinnartut isigisariaqarpoq. Suliat pineqartut tassaapput sissamiittunik immamit qatsinnerusumiittunik nivattaatinik assaatinillu qalluinerit imaluunniit sissami immamiittunik sioqqanik milluaatit assaatilluunniit atorlugit umiaasaaqqamut qalluinerit. Qallukkat saviup kajungerisaa atorlugu immikkoortiterneqartassapput, toqqorterneqarlutik kiisalu akuersissuteqarfimmiit

WWF   *for a living planet*

assartuutit atorlugit aallarussorneqartassallutik.

Ilmenit akuiagaq ukiumut 400.000 tons ukiuni 30-ini tunissiarineqartassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Akuiakkat aallarussortarumallugit aatsitassarsiorfillu pajuttarumallugu ukiumut assartuutit 5-8-eriarlutik tikittarnissaat pisariaqassaaq. Aatsitassarsiorfik ingerlatsinerup nalaani 60-100-inik sulisoqartussatut naatsorsuutigineqarpoq.

Titaniummisorfik angivallaanngikkaluarluni akuutissallu atorlugit akuaaviunngikkaluarluni piffimmut tamaanga sunniuteqartussaavoq aatsitassarsiorfimmi avatangiisinik allannguiffiussagami, maskiinat orsussaannik toqqorsiveqassagami aammalu annerusumik angallaffiulissagami. Pisussatut takorluukkat marluk saqqummiunneqarput - tassa nunami tunissiarineq kiisalu umiarsuarmi tunissiarineq - tunngavissalli massakut pigineqartut tunngavigalugit periarfissaq sorleq pinngortitamut avatangiisinullu annikinnerpaamik allannguissanersoq nalileruminaappoq.

Piffik akuersissuteqarfik Avannersuarmi uumassusileqarfiit pingaarutillit marluk akornanni ippoq. Akuersissuteqarfiup avatingunaiippoq Pikialasorsuaq, Issittumi aakkarnersuaqarfinni uumassusilinnik pinngorarfiunerpaasoq. Tamannattaaq nannut, aarrit, arfiviit, qilalukkat qaqqortat qernertallu timmissallu imarmiut qassiit, soorlu qilanngat, appat, meqqit naajallu najugannaaraat.

Avannaarsuata imaa Kalaallit Nunaanni uumassusileqarfiit uumasooqarfiillu pingaarutillit marluinnaasut aapparaat, aammalu Danmarkimi Avatangiisinut Nukissiornermullu Misissuisooqarfimmit Pinngortitaleriffimmillu imaatigut angallassinermiit sunnertiasutut oqaatigineqarpoq¹. Akuersissuteqarfiup kujaleraa Qimusseriarsuaq, aasaanerani qilalukkanit qernertanit najugarineqartarnini aammalu ukiukkat upernaakkullu nannunit najorneqartarnini pillugu umiartorfineqarnissaminut illersugaasoq. Tamatuma saniatigut Qimusseriarsuaq arferit timmissallu imarmiut ingerlaartut aqussuaraat.

ICC-ip suliniuteqarneratigut kalaallit canadamiullu isumasioqatigiissitaqarput - Pikialasorsuaq pillugu isumalioqatigiissitat - taassumalu Avannaarsuata imartaata sineriaani najugaqartut tusarniaaffigileruttorpai tamatuma qanoq periuseqarfigineqarnissaa illersorneqarnissaalu kiisalu qanoq ingerlanneqarnissaa pillugu². Suliniutip tamaani najugaqartunut annermik iluaqutaanissaa anguniarlugu qanoq iliortoqartariaqarnersoq paasiniarlugu ingerlatseqatigiiffiup isumalioqatigiissitat oqaloqatigilissagai WWF-imiit kaammattuutigineqarpoq.

---

¹ <http://www2.dmu.dk/Pub/SR43.pdf>

² <http://arcticjournal.coiu/press-releases/2559/canadian-and-greenland-inuit-call-inuit-ianagement-region-and-free-access-travel>

WWF *for a living planet*

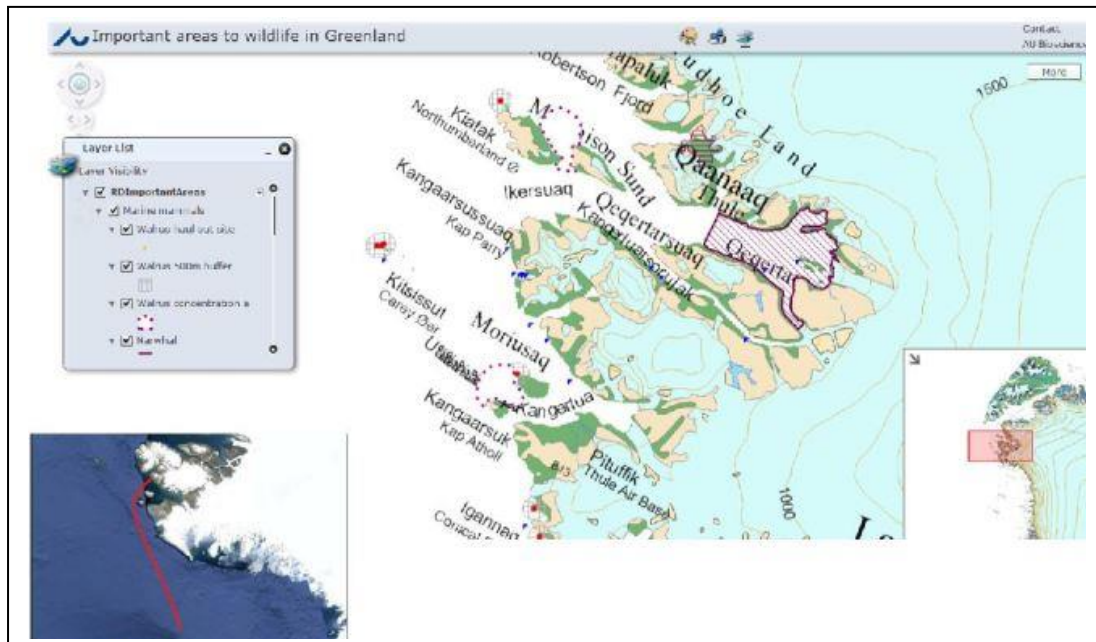
Canadamiunik kalaallinillu Avannaarsuata Imaata sineriaaniittunik siorna isumalioqatigiissitap tusarniaanerata kingorna tusagassiorfinnut nalunaarummi erseqqissarneqarpoq silap allanngoriartornera tamaanimiunit tamanit aarleqqutigineqarmat, aammali suliffissuaqarnerup tamatumalu nassataasa, soorlu umiarsuarnik assartuinerup kingunerisaaq aarleqqutigineqarmata.

WWF-ip maluginiarpaa avatangiisinut sunniutissanik naliliinissami suliassani allassimammat akuersissuteqarfimmi aatsitassarsiorfiup sunniutissai aammalu tamatuma eqqaani imartani aatsitassarsiorfimmit aatsitassarsiorfimmullu angallannikkut sunnerneqartussani sunniutissat allaaserineqassasut.

Akuersissuteqarfiup avatinnuaniippoq qeqertaq Appat, taannalu Baffinip Ikerata aarrinut (siornagut Avannaarsuata imaata aarrisut isigineqaraluartunut) pingaaruteqarpoq. Aarrit taakku Pikialasorsuup kangisinnerusuani annermik ukiisarpur, taavalu Pikialasorsuup kippasissortaa Ellesmere Islandimiitqoq annermik aasivigisarlugu. Aarrit nipiliornermut akornusersorneqarnermullu misikkarissuupput pingaartumillu ikkattuni neriniartillutik sikunilu qassimasartillutik sunnertiasarlutik.

CIMId6.
AU

BijlNefitb

Titartagaq 1. Kalaallit Nunaata kitaata avannaani piffiit pingaarutillit. Toornerit tunguusat tassaapput piffiit aavernut pingaarutillit. Ataaseq Moriusap avatinnuaniippoq, alla Qaanaap Kangerlussuata paavani Qeqertarsuup eqqaaniippoq. Nunap assinga Danmarkimi Avatangiisinik Nukissitutinillu Misissuisoqarfiup Kalaallit Nunaanni piffiit pinngortitami pingaarutillit pillugit nalunaarsuiffianit tigusaavoq, tassa <http://gis.au.dk/RDImportantAreas/>. Nunap assinga mikisoq (ataani saamiata tungaanut inissitaq) tassaavoq avatangiisinut sunniutissanik misissuiffissameersuuvooq angallavissanillu nalunaarsugaagallartunik imaqarluni.

WWF   *for a living planet*

Aatsitassarsiorfimmit nipiliornerup, angallannerup aammalu taakku malitsigisaannik uuliamik mingutsitseratarsinnaanerup immap uumasuinut, aamma aavernut, qanoq sunniuteqarsinnaanera avatangiisinut sunniutissanik nassuiaammi allaaserilluassallugit pingaaruteqarpoq. Sunniutit annikillisarniarlugit iliuuserineqartut ilaatigut tassaasariaqarput piffiit sunnertianerpaat avaqqullugit angalaneq kiisalu aatsitassarsiorfiup umiartornerullu piffissap piaaaffiusup avataatigut aqunneqarnerat.

Aatsitassarsiorfiup umiarsuartigut tikinneqartarnerani orsussap oqimaatsup (HFO) atorneqartannginnissaanik assartorneqartannginnissaanillu aatsitassarsiornermut atatillugu piunasaqaateqartoqassasoq WWF isumaqarpoq. Umiuneq imaluunniit orsussamik oqimaatsumik allatut mingutsitsineq Avannaarsuata Imartaanut uumassusilinnut pingaaruteqaqisumut maannamut ilisimaneqanngitsunik kingunerlussaaq immallu sikua pissutigalugu akiorneq ajornassalluni.

Suliassiissutini takuneqarsinnaavoq ingerlatseqatigiiffik aatsitassarsiornermut atatillugu ikummatissanik atuinerminik, CO₂-imik minguaqqanillu aniatitsinerminik allaaserinnittussaasoq. WWF-ip kaammattuutigissavaa avatangiisinut sunniutissanik nassuiaammiissaaq ingerlatseqatigiiffiup nassuiassagaa ikummatissanik atuinini aammalu CO₂-mik minguaqqanillu aniatitsinerminik qanoq killilersimaarinninniarnarluni. Minguaqqat apummut sikumullu nakkaallutik piffimmi kiatsikkiartoreersumi aakkiartormik sukkanerulersitsisarput. Ingerlatseqatigiiffiup nukimmik atuinermi ilaanik seqerngup, anorip erngulluunniit nukinganik pissarsisinnaanerluni misissuinissaa WWF-ip kaammattuutigissavaa. Ingerlatseqatigiiffik nammineq sarfaliortarnini naapertorlugu aningaasanik ileqqaaruteqarluassaaq aatsitassarsiorfiullu avatangiisinut sunniutaa annikillisassallugu.

Nunami tamaani pisuussutiniq atuneq pillugu nassuiaammi (qallunaatuani qupperneq 12-13) Qaanaami aalisarnerup ineriartornera oqaluttuarineqarpoq. Erseqqissarneqassaaq piniarneqartut tassaammata qalerallit (*Reinhordtius hippoglossoides*), tassaanatillugu nataarnat (*Hippoglossus hippoglossus*), Inunnut aammalu Avatangiisinut sunniutissanik naliliinissani suliassani eqqunngitsumik oqaatigineqarsimagaluartut³. Moriusap eqqaa suli piniariarfigineqartarlunilu aasiffigineqartassagunarpoq, aammalu sumi qaqugukkullu piniarfigineqartarnerasoq paasilluarniarlugu tamaanimiut oqaloqatiginissaat pingaaruteqassaaq.

Aatsitassarsiorneq avatangiisinut sunniinani ingerlanneqarsinnaanngisaannarpoq - aatsitassarsiorfiit tamarluinnarmik nipiliorfiusarput, akornusersuiffiusarput mingutsitseratarfiusinnaallutillu aammalu pisuussutit

---

³ <http://www.natur.gl/fisk-o-g-skaldvr/fisk/hellefisk/>

WWF   *for a living planet*

kinguffanneq ajortut nungunneqartarlutik - taamaammat aatsitassarsiorfiup sapinngisaq tamaat inuiaqatigiinnit pissarsiaqarfiunissaat pingaaruteqarluinnarpoq.

Titaniummisorfik aatsitassarsiorfiit allat assigalugit Landskarsimut toqqaannartumik isertitsissutaanermi saniatigut suliffissanik, ilinniarfissanik najukkamilu suliffeqarfinnullu isumaqatigiissutinik pilersitsinini naapertorlugu nalilernerqassaaq. Aatsitassarsiorfinni allani inuiaqatigiit pissarsiassaat pillugit anguniagassiarineqarsimasut isumassarsiviginissaat iluatinnaateqarpoq, massakkorpiaq Qeqertarsuatsiaani rubinisorfik eqqaaneqarsinnaavoq taannalu inuiaqatigiinnut sunniutissanik nassuiaasiornermi suliassani taaneqarsimavoq. Qaanaalli eqqaani inuussutissarsiorneq aammalu sulisussat eqqarsaatigalugit pissutsit allarluinnaapput.

Qaanaami suliffissaaleqineq annertugaluqisoq ingerlatseqatigiiffiup aatsitassarsiorfimmi sulisussanik nunaqavissunik pissarsiniarnerminik ajornakusoortitsinissaa sulisussanillu timmisartukkut tikisitsisariaqartarnissaa WWF-ip ersissutigaa. Tamatumuunakkut aatsitassarsiorfiup siunissami inuiaqatigiinnut sunniutissai - isertitatigut ilinniartitaanikkullu - Qaanaarmiunut iluaqutaanngitsooratarsinnaapput. Aatsitassarsiorfiup Qaanaami isertitaqaataanissaa suliffissanillu pilersitsinissaa qularnaarniarlugu ingerlatseqatigiiffik Qaanaami oqartussanik ilinniarfinnillu oqaloqateqalereertariaqarpoq.

Pinngortitamut Aningaasateqarfik WWF

sinnerlugu

Mette Frost aamma Kaare Winther Hansen